

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıda sorularımın Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay tarafından yazılı olarak yanıtlanmasını saygılarımla arz ederim. 17.10.2022

Erkan BAŞ
İstanbul Milletvekili

Bartın ilinin Amasra ilçesinde bulunan Türkiye Taşkömürü Kurumu (TTK) Amasra Müessese Müdürlüğü'ne bağlı maden ocağında 14 Ekim Cuma günü saat 18.15 sıralarında eksi 300 kotunda meydana gelen grizu patlaması sonucunda; patlama sırasında mesaide olan 110 işçiden 58'i kendi imkanlarıyla kurtulabilirken 41 işçi hayatını kaybetmiştir. Yaralı işçilerden 5'inin durumunun ise ağır olduğu bilinmektedir.

1. Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın katıldığı yaşamını yitiren madencilerden birinin cenaze töreni sırasında kardeşini kaybeden ablanın kardeşinin "Burada gaz kaçağı var, bizi yakında patlatacaklar" dediğini aktarmış ve "Nasıl ihmal oldu?" sorusunu yöneltmiştir. Benzer ifadeler hayatını kaybeden başka madenci yakınlarınca da gündeme getirilmiştir. Madencilerin son günlerde dile getirdikleri bu tür kaygılar kazadan önce ve/veya sonra soruşturulmuş mudur? Madenci yakınlarının bu ifadeleri ve gündeme getirdikleri sorulara yanıtınız nedir?
2. Türkiye Taşkömürü Kurumu Genel Müdürü Kazım Eroğlu'nun 2013'te Kozlu'da 8 işçinin yaşamını yitirdiği maden kazası davasında sanık olmuş ve ceza almıştır. O sırada TTK Kozlu Müessese Müdürü olan Kazım Eroğlu ile Yardımcısı Nurettin Yılmaz tali kusurlu sayılarak TCK 85/2 maddeye göre haklarında 4'er yıl hapis cezası verilmiştir. TCK madde 62'ye göre 1/6 indirim yapılarak haklarında 3'er yıl 4'er ay hapis cezasıyla mahkumiyet verilmiş, tedbir uygulanarak para cezasına çevrilmiştir. Sicilinde, daha önce de ciddi bir maden kazasından dolayı cezası bulunan bir bürokratin terfi ettirilmesinin nedeni nedir?
3. Türkiye ILO verilerine göre; Avrupa ülkeleri ve ABD'nin çok çok üzerinde maden kazası oranlarına sahiptir. Yakın zamanda toplumun hafızasında hala canlı biçimde yerini koruyan, 301 madencinin yaşamını yitirdiği Soma Katliamı yaşanmıştır. Bu veriler ışığında Enerji Bakanlığı'nın ve Çalışma Bakanlığı'nın ilgili birimleri başta olmak üzere konuyla ilgili kamu kuruluşlarının, bürokratların ve bizzat bakanların katıldığı, madenlerdeki iş kazalarını önlemeye ilişkin, özel bir plan, bir yol haritası var mıdır? Uzmanların, sendikaların, akademinin, odaların ve yetkililerin katılımıyla uygulanabilir bir strateji ve acil eylem planı oluşturulmuş mudur? Başka ülkelerdeki kaza oranlarıyla bizdeki arasındaki aşırı orantısızlığın nedenleri üzerine araştırma yapılmış mıdır? Yapıldı ise varılan sonuçlar nelerdir? Kaza oranlarının görece düşük seyrettiği ülke deneyimlerinden yararlanmak için yapılan girişimler nelerdir?
4. Amasra'daki patlamanın ilk saatlerinde AFAD, patlamanın trafodan kaynaklandığını ifade etmiştir. Bu açıklamanın gerekçesi nedir? Bu tür dezenformasyon yaratan, açıklamaların sorumluları hakkında işlem yapılmakta mıdır?
5. Kazanın yaşandığı maden sahasını 5 Ekim 2022 tarihinde Sayıştay Başkanlığı Enerji Grup Başkanı İbrahim Özkarcı'nın uzman denetçiler eşliğinde ziyaret etmesinin amacı nedir? TTK Genel Müdürü ile tam da kazanın meydana geldiği -300/-350 kotları arasında niçin

incelemelerde bulunulmuştur? Bir ihbar mı yapılmıştır? Neden böyle bir incelemeye ihtiyaç duyulmuştur? Bu rutin bir uygulama mıdır?

6. Kazadan 24 gün önce, 20 Eylül 2022 tarihinde Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Fatih Dönmez'in de tam da bu işletmeyi ziyaret etmiş olmadı tesadüf müdür? Art arda gerçekleşen bu üst düzey ziyaretlerin özel bir nedeni var mıdır? TTK'nın kaza sonrası yaptığı açıklamada bu ziyaretlerden "nezaket ziyareti" olarak söz edilmektedir. İlgili bakan ve Sayıştay uzman denetçileri bu ziyaretlerde gerekli teftişlerin yapıp yapılmadığını sorgulamışlar mıdır? Maden gibi en tehlikeli bir işkolunda salt nezaket ziyareti yapmak, işçi sağlığı ve iş güvenliği konularında bilgi alış verişinde bulunmamak kabul edilebilir bir davranış mıdır?
7. Son yıllarda madenlerin özelleştirilmesi, rödovans sistemi ile çalıştırılması, az sayıda ve güvencesiz çalışanla çok üretim yapmaya dayalı iş yoğunlaştırılması uygulamaları gibi yapısal sorunlar yaratan politikaların sık yaşanan ölümlü kazaların ortaya çıkmasındaki rolü sorgulanmış mıdır? Bu politikalar gözden geçirilecek midir? Sayın Çalışma Bakanı Vedat Bilgin'in de altında imzası olan, üniversitelerin Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Bölümü akademisyenlerinin 2014'te Soma Maden Kazası sonrası yayınladıkları bir deklarasyonda şu ifadeler yer almaktadır: "Güvencesiz, sendikasız çalıştırma biçimlerinde ve alt işveren uygulamalarında son yıllarda yaşanan hızlı artış, işçi ölümlerinin artmasının önemli nedenleri arasındadır. Özellikle devletin maden işletmelerini özelleştirmesinin ardından madenlerde yaşanan iş kazalarında gözlenen artış, "çok tehlikeli" sınıfta yer alan maden işkolunda taşeronlaşmanın yaygınlaşması, iş sağlığı ve güvenliği önlemlerinin alındığı çalışma ortamlarının sağlanmaması büyük iş kazalarına ve çok sayıda işçinin hayatına mal olmaktadır." Çalışma Bakanı Vedat Bilgin'in de dahil olduğu ve pek çok akademisyenlerin dile getirdikleri bu sorunun aşılması için ne tür politika değişikliklerine gidilmesi öngörülmektedir. Madencilerin kaderlerinin ölmek olduğunu söylemek Anayasa'nın devlete yüklediği sorumluluklarla bağdaşır mı? Anayasa'nın 5. maddesi devlete "kişilerin ve toplumun refah, huzur ve mutluluğunu sağlamak; kişinin temel hak ve hürriyetlerini, sosyal hukuk devleti ve adalet ilkeleriyle bağdaşmayacak surette sınırlayan siyasal, ekonomik ve sosyal engelleri kaldırmaya, insanın maddi ve manevi varlığının gelişmesi için gerekli şartları hazırlamaya çalışmak" görevini yüklediğine göre maden kazalarını önlemek en başta Cumhurbaşkanının ve hükümetin asli görevi değil midir?